

Séta a temetőben

Lekció: Jel 3,1-6/Textus: Ez 37,1-14.

2018. december 9.

Megrázó élmény lehetett Ezékiel prófétának, amikor egy látomásban Isten elvitte őt erre a temetői sétára. Különösen megrázó lehetett azért, mert ez nem olyan temetői séta volt, mint amit mi megtehetünk itt Farkasréten. Képzeljétek el, milyen lehet sétálni egy völgyben, ahol a tetemek lebomlott maradványai, kiszáradt csontok hevernek a felszínen mindenfelé; koponyák, lábszárcsontok, bordák, csigolyák! Ezek között a kiszáradt csontok között kezd el a látomásban beszélni Isten a prófétával. Faladatot ad neki. Majd láthatja, amint a csontok megelevenednek, és élet születik a halál völgyében.

A próféta látomást Izrael történelmének egy konkrét pontján adja Isten, a babiloni fogság idején. Ez a fogság egyfajta lelki, spirituális halál a nép számára. De a látomás a megelevenedésről előre vetíti azt az ígéretet, amit már nem olvastam fel a textusban, de itt van a fejezet legvégén. Azt ígéri Isten ennek a fogságba hurcolt népnek, hogy újra ott lakhatnak majd Izraelben, a földön, *„amelyet szolgálomnak, Jákobnak adtam, amelyben őseitek is laktak. Ott laknak ők, fiaik, unokáik örökre, és szolgálom, Dávid lesz a fejedelmük örökre. És szövetséget kötök velük, hogy békében éljenek. Örök szövetség lesz az.”* Ez az ígéret kapcsolja a mai ígényt abba a sorozatba, ami hetek óta velünk van, amelyben Isten szövetséges hűségét ismerjük meg egyre mélyebben.

S a kérdés ma is, mint minden vasárnap az, hogy a Szentlélek Isten hogyan akarja ezt az ígét, ezt a történetet használni abban, ahogy minket, mint az Ő szövetséges népét formál. Hónapok óta, így ma is arról szól az igehirdetés, mit is jelent a szövetség, Isten és az Ő népe közötti elkötelezett, hűséges kapcsolat; és ez milyen dimenziókat jelent az élet különböző területeire nézve. A mai bibliai képen keresztül három dologról szeretnék beszélni:

1. Először az örök szövetségről és Isten hűségéről.
2. Másodszor az örök szövetségéről és Isten népének, azaz magunknak a hűtlenségéről.
3. Harmadszor néhány konkrétumról. Mire hív ez az ige bennünket?

1. Az örök szövetség és Isten hűsége

A próféta látomása nem más, mint Isten hatalmas ígérete Izraelnek egy konkrét történelmi helyzetében, a babiloni fogság idején: „bár olyanok vagytok, mint a holtak, de én újra életet fogok adni nektek!” Én azonban ennél nagyobb ívben is szeretnék előttem Isten szövetségéről, szeretetéről, szövetséges hűségéről beszélni.

Ahhoz, hogy valakit igazán és mélyen megismerjünk, nem elég egy pillanat. Mert lehet, hogy találkozol valahol egy rendkívül kedves, megnyerő emberrel, és a pillanat benyomása alatt, ahogyan rövid ideig látod őt, azt érzed: megrendítően jó, nagyszerű ember. Aztán ha megadatik, hogy később sok időt tölthessz a közelében és az élet különböző helyzeteiben láthatod őt, akkor ez a kép vagy megerősödik benned, vagy a kép összetörik, és azt mondod: igen, az első pillanatban úgy tűnt, de hosszabban szemlélve ő minden, csak nem egy jó és nagyszerű ember. Mert a történetben ismerjük meg egymást. Ezért szeretnék most nektek Isten történetéről beszélni, hogy láthassuk Őt nem csak egy villanás erejéig, hanem a Biblia nagy történetében mindvégig fantasztikusan szerető szövetséges és hűséges Istennek!

Csak felvillantok képeket a nagy történetből. Első alkalommal Istennek ez a hűsége, szeretete, örök szövetsége, ahogy odaköti magát a népéhez, a teremtéstörténetben jelenik meg. A keresztény és a zsidó hit alapján a mindenségnek, a látható és a láthatatlan világnak a kiindulópontja nem más, mint Istennek ez a hihetetlen hűsége, szeretete, ahogy létre hívja a világot. Gyönyörű a leírás, ahogyan Isten létre hívja a világot, megformázza ez embert a föld porából, majd rátekint, az élet leheletét leheli belé, és az ember megelevenedik. Élhet az Isten által alkotott gyönyörű világban. Aztán megkapja a leggyönyörűbb nőt, akit lehetséges, Évát (nem is volt ott több) – s az egész képet átszövi Isten mélységes szeretete, elköteleződése: „létre hívom az életet magamon túl, és gyönyörködöm benne.”

Hadd tegyek itt egy rövid kitérőt! Nagyon sok múlik azon, hogy ebből a bibliai kiindulópontból szemléljük-e a világot. Ez minden további kérdésnek, döntésnek és a dolgokhoz való hozzáállásunknak a kulcsa. Mert vannak mások, akik másféle kiindulópontot fogalmazznak meg.

Ezt ismerjük mindannyian, különösen ismerik azok, akik nem az Isten népének a tagjaiként, nem hívó emberként vannak itt közöttünk; de akik annak valljuk magunkat, ránk is hat, minket is formál az a világ, amiben élünk, és ami egészen máshonnan eredeztet mindent. A Harvard egyetemnek egy tudósát megkérdezték az élet értelméről, és ő a következő választ adta: *„azért vagyunk itt, mert egy különös halfajnak olyan sajátos uszonya volt, amely képes volt lábbá alakulni, hogy szárazföldi életre is alkalmas legyen. Hiába vágyunk ennél elegánsabb válaszra, nem létezik. Ez a válasz azonban, bár felszínesen nézve egy kissé nyugtalanító, végső soron felszabadít: magunknak kell megfogalmaznunk ezeket a válaszokat.”* A kiindulópontban, mindenek gyökerénél keresztény hitvallásunk szerint Isten szövetséges hűsége és mindent átjáró szeretete áll. A modern kultúra hitvallása szerint pedig mindennek a kiindulópontján a véletlen áll: egy halnak véletlenül lett egy különös uszonya. Innentől fogva viszont egyedül vagyunk a világban, és nekünk kell kitalálni, hogy mire van a világ, mire van az élet, mire is vagyunk mi itt.

Második kép a Biblia nagy történetében: katasztrófa történik. Az ember fellázad Isten ellen, ledobja magáról az Istennel való kapcsolatot., elutasítja Isten szeretetteljes uralmát az élete fölött. Az ember öntörvényűvé, autonómmá lett, és ezzel megtört a szeretetnek, a hűségnek a mindent átjáró harmóniája. Nem szűnt meg teljesen: Isten odamegy az Ellene fordult emberhez, felöltözteti, gondoskodik róla. Sok dolog megmarad a teremtési rendből: megmarad férfi és nő, megmarad a gyerekszületés, megmarad a család – de közben mégis minden összetörik, töredékesé és tökéletlenné lesz. Isten szeretete még egyben tartja a világot, de minden megromlik, nincs már meg az a szeretet, az a harmónia, az az egység, ami korábban volt. És az ember innentől éhezi a szeretetet, vágyik rá; de nem tudja, hogy lesz-e, nem tudja, hogy kap-e. Az egész életünk ebben áll: sebeket kapunk, mert nem szeretnek minket, sebeket ejtünk, mert nem szeretünk eléggé másokat. Részesei vagyunk ennek, és mindent átjár az életnek ez a megtörtsége.

A következő, a katasztrófa utáni kép az, hogy Isten rátekint erre a világra, ami mégiscsak az Övé, Ő hozta létre szeretettel, és ezért azt mondja: annyira szeretem; szövetséges hűségemmel annyira elkötelezett vagyok iránta, hogy helyre fogom állítani! Elkezd a helyreállítást egyetlen emberrel: Ábrahámmal. Megszólítja, elhívja őt. Nézd meg, milyen embert választ ki Isten: olyat, aki maga vén, a felesége meddő; tehát számukra az életnek már semmi lehetősége nincsen. Nem véletlen ez a választás! Isten azt mondja ennek az embernek: „hagyd el az otthonodat, kövessél engem, és én azt fogom tenni veled, hogy megáldalak téged, nagy néppé leszel. Te, a meddő! Földet fogok adni ennek a népnek. Te most egy nomád vándor leszel, ha engedelmeskedsz nekem, de a tőled leszármazó népben megáldom a föld minden nemzetségét.”

Az Ábrahámnak adott ígéletben Isten pontosan arról beszél, hogy Ő véghez viszi ezt a hatalmas műveletet, és helyre fogja állítani az egész teremtett világot. Erre nézve köt szövetséget Ábrahámmal, és

Ábrahám engedelmeskedik Istennek (úgy, ahogy mi is szoktunk: néha sikerül, néha nem), de Isten jó terve a világgal halad előre.

Egy következő képben néhány száz évvel később beteljesedik Isten ígérete: Ábrahám leszármazottai valóban nagy nép lesznek. Csakhogy ez a nagy nép Egyiptomban rabszolgaságban él, lényegében halálra ítélve. Ott a pusztulás küszöbén emlékeznek egy páran az atyák ígéreteire, és azt olvassuk, hogy kiáltanak Istenhez, Isten pedig emlékezik a szövetségre, az Ő ígéreteire, és cselekszik. Miért? Mert nem mondhatja Isten azt, hogy „elfelejtettem”, köti a szövetség, köti az Ábrahámnak tett ígéret, amely ígéret az egész teremtett világnak szól: „helyreállítom!” Ismét elhív valakit, egy szabadítót, Mózeset. Vezetővé teszi őt, aki kiszabadítja a népet a halálból. Majd ott áll az egész nép a Hóreb hegyen, a pusztában, és Isten megújítja a szövetséget evvel a néppel. Azt mondja: „ti az én népem lesztek, én pedig a ti Istenetek leszek!” Elkötelezik magukat egymásnak. Mind a két fél azt mondja: ez így lesz. Élet-halál kérdése ez. Isten vezeti őket tovább, és nem könnyen bár, de végül csak megérkeznek a megígért földre, Kánaánba. Letelepdednek, és íme, Isten népe már. Kezd tehát kibontakozni a nagy mű, Isten láthatja kibomlani a nagy hadművelet, mert már megvan a nép, megvan a föld, szövetséget kötöttek velem, tudják, hogyan kell élni az én uralmam alatt, mert én váltottam meg őket. És majd ahogy élni fognak, azon keresztül megismernek engem a népek, imádni fognak, megtérnek hozzám, és helyreáll mindaz, ami a katasztrófa alatt összetört.

Így lehetne. Csak ezután az Ószövetségben több száz oldalon, a történelemben több száz éven keresztül azt látjuk, hogy mégsem megy ez az isteni hadművelet Izraelnek. Annyira nem megy, hogy mindig más istenekhez fordul. Mindig arra jutnak: olyan fura Isten ez a mi Istenünk, Jahve! Nekünk úgy tűnik, sokkal eredményesebb az élet, ha úgy élünk, mint a környező népek, és az ő isteneik szerint rendezzük be az életünket. A szívük újra és újra más istenek felé csábul el. Isten hűségesen prófétákat küld: térjete vissza! Vagy visszatérnek, vagy nem térnek vissza, változó. Egészen addig, amíg eljön a katasztrófa újra: a babiloni fogság. Itt érkezünk meg a mai történetünkhöz. Ismert világpolitikai események: Babilon átveszi AsszírIA helyét, óriáshatalommá nő, terjeszkedik. Megérkezik Jeruzsálemhez, ostromolja, beveszi, elpusztítja a várost, lerombolja a templomot, a helyet, ahol Isten ígérete szerint ott lakott a népe között. A zsidó nép nagyobb részét, az elitet elviszik Babilonba. Ez volt az akkori nagyhatalmi politika. Néhányan ott maradtak ugyan Jeruzsálemben, de mindenki látja: vége az Isten munkájának Izraellel.

Babilonban ott él a zsidó diaszpóra fogságban, ott van Ezékiel próféta is közöttük, és ott feszül a kérdés: mi lett az Isten tervével? Mi lett az Isten ígéreteivel? Mi lett az Isten szövetségével? Mi lesz most? Van-e élet a szövetségtörés után? Izrael biológiailag létezik ugyan, idegen országban, idegen nyelvű, idegen kultúrájú és vallású idegen nép között; de a küldetésre nézve pontosan olyanok, mint a próféta látomásban a csontok a temetőben. Vége a küldetésüknek! Nincs meg a föld, amit Isten nekik adott. Nincsen szentély, templom, ahol Isten közöttük lakna. Már nem zajlik az áldozat, ami része volt annak, ahogy Istennel éltek. Már csak idő kérdése, hogy mikor fognak asszimilálódni és végleg elveszni. De ha ez megtörténik, akkor Isten nem maradt hű a szövetségéhez? Akkor Isten terve, amelyet az első katasztrófától kezdődően meghirdetett, hogy Ábrahámban helyreállítja az egész világot, teljesen lenullázódik?

Amikor Isten megfogja a prófétát és elviszi erre a temető-sétára, a halál völgyébe – akkor megértjük tehát, miről szól a látomás. Arról, hogy Isten továbbra is hűséges szövetséges, továbbra is szereti, és nem fogja halálban hagyni az Ő népét. Nem fogja veszni hagyni az egész teremtett világot! Nem fogja engedni, hogy az Ő terve kudarcot valljon! Ez a szövetséges hűség. Az Isten örök szövetsége.

Közeledjünk rövid ideig a textushoz! Ott van Ezékiel ebben a látomásban, és azt kérdezi tőle Isten: „emberfia, most, hogy bejártad ezt a temetőt, vajon életre kelnek-e még ezek a csontok?” A próféta azt mondja: „te tudod, Uram!” Te tudod! Én nem tudom! Nem láttam még halálból feltámadást. Isten ezt

parancsolja: „mond nekik: ti száraz csontok, halljátok az Úr igéjét! Mondjad! Beszélj! Prófétálj! Hirdesd ki a szót!” És amikor elkezd a látomásban Ezékiel hirdetni az Úr igéjét a száraz csontoknak, akkor a prófétai szó elkezd történni. Szemléletes és meglehetősen bizarr ez a leírás: elkezd minden zörögni, ahogyan a csontok megremegnek, mocoognak, megmozdulnak, egymáshoz illeszkednek. Aztán látja a próféta, hogy inak kerülnek rá, meg hús, meg bőr. Ott vannak már az emberek, de élet még nincs bennük. Isten azt mondja: „akkor prófétálj, emberfia! Jöjj, Lélek! Jöjj a négy szelek felől, és szállj ezekbe a csontokba!” Ezékiel prófétál, és az élet lehelete eljön. (Emlékeztek a teremtéstörténetre?) A próféta látja, hogy egy élő hatalmas sereg áll előtte, feltámad a halálból Isten népe! S amit Isten a látomásban meghirdet, az hamarosan a történelemben is valósággá válik: a fogságból megszületik a visszatérés, helyreáll a nép, újjáépül Jeruzsálem, helyre áll a szentély.

Megtörténik – de valami mégsem teljes. A nép a következő évszázadokban idegenek uralma alatt megalázottságban él. Nem jött el még az a dávidi király, akiről Ezékiel is beszélt, az uralkodó, aki által Isten örökké ott lakna közöttük. És ebben a néhány száz évben, amikor bálványimádó népek uralkodnak Isten népe fölött, egyre erősebbé válik bennük a vágy, hogy el kell jönnie a szabadítónak; el kell érkeznie az időnek, amikor betölthetjük a küldetésünket.

A következő képben a Római Birodalomban találjuk magunkat, a Biblia nagy történetében ez már az Újszövetség hajnala. Megjelenik a Názáreti Jézus, és meghirdeti: „elközelített az Isten uralma. Térjete meg! Forduljatok az Úrhoz!” Ez az örömhír: Isten uralkodik! Jézus a király, aki azt mondja: eljött az Isten uralma. De nem csak mondja, hanem cselekszi is Isten országának cselekedeteit. A vakok látnak, a sánták járnak. Jézusban jelen van Isten Szentlelkének az ereje. Ugyanaz a Lélek, Akiről láttuk, hogy életet ad Ezékiel látomásában a népnek. Ott van rajta a Lélek, hirdeti, hogy ő a Király; ő az, akiben az Isten uralma megjelenik, aki megszabadítja, helyreállítja, meggyógyítja az embereket. Hirdeti és valóságosan elhozza Isten uralmát. Jézus összegyűjt tizenkét tanítványt, akik Izrael tizenkét törzsét jelképezik. Ott van az új Izrael Jézus körül, a Király körül. Kiküldi őket, hogy ők is hirdessék az Isten országát. És történik! Megy tovább a nagy hadművelet, amit Isten kezdetől akart Izraelen keresztül végezni azért, hogy megismerjék Őt a népek.

Amikor azonban elkezd mozgolódní a világosság, akkor elkezdenek mozgolódní a sötétség erői is, és ezek nem más erők, mint a vallásos sötétségnek az erői. A vallásos hatalmak, farizeusok, főpapok, az egész vallásos hatalmi rendszer azt mondja: „ki ez a Názáreti Jézus? Mit képzelsz, hogy maga köré gyűjti az embereket? Mi van itt, hogy tömegek követik? Hogy van az, hogy az ő szavára Isten ereje megjelenik? Hogyan lehet, hogy másként értelmezi a törvényt, mint ahogy mi értelmezzük?” Ezek a vallásos erők hamar szövetségest találnak az elnyomó római hatalomban, és Pilátussal összefogva sikerül Jézust halálra juttatniuk.

A Biblia nagy történetében újra ott vagyunk, hogy katasztrófa van megint! Mert ha valóban Jézus volt az a dávidi király, akiről Isten beszélt, és ha őt valóban kivégezték a kereszten és meghalt, akkor megint itt a sötétség, a reménytelenség, akkor megint, és most már végleg oda az élet és a küldetés, és nem fog helyreállni Isten terve szerint a teremtett világ! Mi lesz Isten tervével? Temető, reménytelenség, csontok!

De tudjuk jól, hogy mindez nem sokáig van így. Annyi idő sincs, hogy lerohadjon a hús a csontokról, mert a harmadik nap hajnalán Isten feltámasztja Jézust, és Jézusban Izrael küldetését. Azt mondja: „az én munkámon a sötétségnek semmi ereje sem diadalmaskodhat!” Fontos ezt érteni: ami kezdetől fogva történt, az megy tovább, amikor Jézus feltámad, és visszatér az övéihez. Persze jelent az övéinek egy kisebb bonyodalmat, hogy most akkor mi is történt, szellemet vagy lidércnyomást látnak-e, de mégis van annyi ereje ennek, hogy kiküldi őket újra. S az övéi emlékeznek arra, hogy a halála előtti éjszakán Jézus

beszélt az Isten örök szövetségéről. Amikor együtt ettek vele a halála előtti éjszakán, és visszaemlékeztek a zsidó szertartás szerint az Egyiptomból, a fogságból, a halálból való szabadulásra, és Jézus ott azt mondta: *„ez az én testem, mely tiértetek megtöretik; ez az én vérem, mely tiértetek kiontatik. Az én halálom által fogtok ti az igazi rabszolgaságból, a bűn, az istentelenség rabszolgaságából megszabadulni.”* S amikor feltámad a halálból, akkor megértik, mit jelent mindez. Hamarosan adja nekik a Szentlelket, leszáll rájuk a Lélek, és onnantól már nem csak Izraelen belül, hanem minden népnek hirdettetik az Evangélium. Ugyanabban a nagy történetben vagyunk: áldássá kell lenni minden nép számára, és megy előre Isten uralma, megmaradt Isten szövetséges hűsége.

Milyen az az Isten, akit ti ebben a történetben láttok? Nem egy pillanat erejéig tűnik jónak, hanem az egész nagy történeten át hihetetlen kitartással, szövetséges hűséggel, szeretettel, elköteleződéssel munkálja a világ helyreállítását, megáldását. Viszi előre a történetet, munkálja folyamatosan, hogy a népek megismerjék Őt, és egy nap majd Jézusban visszajön, és akkor ez be fog teljesedni. Ő a te Istened? Ez van a szívedben, hogy ennyire hűséges, ennyire szerető Isten, aki ilyen végletesen mindenén át kitart mellettünk?

2. Az örök szövetség és Isten népének a hűtlensége

Ilyen Isten az örök szövetség fényében, és most szeretnék ugyanennek az örök szövetségnek a fényében Isten népe hűtlenségéről beszélni. De nem történetileg. A történelmi valóságot láttuk eddig a nagy történetben. De ez a történet közöttünk zajlik. Köztünk van Krisztus a maga valóságában, mint ahogy egykor ott lakott a szentélyben. A Szentlélek által a keresztény gyülekezet az a hely, ahol a megfeszített és feltámadott Jézus újra és újra megjelenik. Ez az ő élete. Ez az a közösség, amely az Isten szeretetéről, irgalmáról és uralmáról újra és újra tanúságot kell, hogy tegyen mások előtt. Csak ez nem mindig van így. Mert mi sem vagyunk jobbak, nem vagyunk hűségesebbek a küldetésben, mint Izrael

A felolvasott lekción Jézus megszólít egy gyülekezetet, amely hatvan-hetven évvel Jézus feltámadása után élt. Az első század legvégén vagyunk, Kis-Ázsiában. Szárdisz: konkrét város, ahol él egy gyülekezet. János apostolon keresztül Isten üzenetet küld ennek a gyülekezetnek, és hat másiknak is a Jelenések könyve elején. A szárdiszinak ezt mondja, figyeljünk erre az előzőeknek, meg a temető-sétáról szóló próféta látomásnak a fényében! Azt mondja nekik: *„Tudok cselekedeteidről, hogy az a neved, hogy élsz, pedig halott vagy. Ébredj fel, és erősítsd meg a többieket, akik halódófélben vannak, mert nem találtam a cselekedeteidet teljesnek az én Istenem előtt. Emlékezzél tehát vissza, hogyan kaptad és hallottad! Tartsd meg azt, és térj meg! Ha tehát nem ébredsz fel, eljövök, mint a tolvaj, és nem tudod, melyik órában jövök el hozzád.”* Él, de halott a gyülekezet - mint Izrael Babilonban. Él biológiailag, de halott a küldetésére nézve.

Vajon a gazdagréti gyülekezetnek mit mond ez a textus? Mindig ez a kérdés. Él vagy nem él? Pislákol benne az élet? Félig él, félig halott? Élet felé tart, halál felé csúszik? Hogyan lássuk magunkat? Két téves értelmezéstől kell magunkat elszakítani. Az egyik, amit az elégedetlen gyülekezeti tagok mondanak: „hát persze, teljesen halott!” A másik, amit a magabiztos gyülekezeti tagok éreznek: „keresnünk kellene egy másik textust, mert ez nem vonatkozik ránk, mert mi élünk!” Magabiztosság egyik oldalon, bolond keserűség a másikon: de mindkettő téves. Egyetlenegy bölcs és hűséges magatartás az, ha belenézünk a Biblia tükrébe, és megkérdezzük az egyház Urát: „Te hogyan látsz most bennünket ezeknek a fényében?”

Arról szeretnék beszélni ennek kapcsán, milyen is egy halott gyülekezet, és akkor láthatjuk, ehhez képest hol helyezzük el magunkat. A halál felé mozduló gyülekezet elkezd spirituális értelemben elaludni. Az elalvás azt jelenti, hogy Jézus Krisztus Evangéliumától, ahogy Krisztuson keresztül a Lélek által jelen van

Isten és éberek – ettől lassan, szinte láthatatlanul elsodródik egy közösség. Az elsodródásnak pedig két lehetséges iránya van, és mind a kettőt látnunk kell. A következő képet egy amerikai lelkipásztortól, Timothy Kellertől hallottam ebben a formában. Azt mondja: gondolj úgy az Evangéliumra, mint egy hegyre! A hegy csúcsán, ahol valószínűleg teljesen és tökéletesen soha nem vagyunk ott, sem egyénileg, sem gyülekezeti szinten; de a hegy csúcsán ott van az Evangélium. Az élet, ahol Krisztus köztünk él, és ennek valóságát megtapasztaljuk. Két irányba lehet lecsúszni a hegyről: az öngazolás és törvénykezés lejtőjén, az egyik oldalon, az önmegevalósítás és szabadosság lejtőjén a másikon.

A hegy csúcsán, a középpontban a kereszt áll, az Evangélium szíve, Jézus halála és feltámadása. A Biblia nagy története végig elénk tárja, milyen hűségese és szerető, ugyanakkor szent és igaz az Isten. Szeretete annyira hatalmas, hogy az ellene dühösen lázadó világ bűne miatt feltámadt jogos haragját nem fordította ellenünk. Nem írta le Izraelt és nem írt le bennünket félúton a hűtlenségünk miatt. Nem mondta, hogy ezt tettétek, hát végetek van! Nem! Annyira szerető, hogy nem fordította az Ő igazságából és szentségéből fakadó jogos haragját ellenünk, hanem azt Jézus Krisztus, az Ő Fia hordozta el helyettünk a kereszten azért, hogy Őbenne Isten megbékéljen velünk, és mi Krisztusban megbékélhessünk Ővele! Az Evangélium szívében egyszerre van jelen Istennek ez a felénk mutatott végtelen szeretete, szövetsége, hogy akar bennünket a Magáénak; és az Ő szentsége és igazsága (mert milyen Isten lenne, ha nem lenne szent, meg igaz?) ott van az, hogy gyűlöli a lázadást, az istentelenséget, a bűnt; úgy Izrael életében, mint az egész emberiségében, meg a mi szívünkben! A bűn elleni gyűlölet együtt van jelen a felénk való szeretetével, és ennek feloldására történik a csoda, az Evangélium titka, hogy az Ő Fiát adja oda értünk. Isten Fiában egyrészt megjelenik annak valósága, hogy valakinek el kell hordoznia a bűn ítéletét, Isten igazsága követeli, hogy a bűnért eleget kell tenni, mert különben nem lenne igazságos. De mivel nem akarja ezt rád és rám helyezni, nem akar minket elítélni, nem akar egyszer s mindenkorra elvetni a szemei elől, nem akar lemondani rólunk, ezért Krisztusra helyezi minden bűnünk büntetését, és ebből fakadóan mi fellélegezhetünk, odafordulhatunk Hozzá, bocsánatot kaphatunk: ez a kegyelem! Nemrég úgy mondta ezt egy ember, amikor rálátott egy bűnére: „olyan, mintha én ütném bele a szöveget, s Jézus némán tűri.” De ez nem az önvádhangja, hanem a hálának, hogy ennyire szeret engem Isten.

Ez van tehát a csúcson: az Evangélium, a kettő együtt, Isten szeretete és igazsága. S ha ez a kettő így együtt van a mi szívünkben is, egyénileg az én bensőmben, meg a tiedben, akkor jól vagyunk. De a hegycsúcsok olyanok, hogy kevés ideig tudunk ott megmaradni, általában egyik irányba csúszni kezdünk lefelé. Vagy szem elől tévesztjük Isten szentségét és csúszunk a szabadosság lejtőjén, vagy elfelejtjük szeretetét és csúszunk a törvénykezés lejtőjén. Ha egy gyülekezet bármelyik irányban elkezd lecsúszni, akkor beszélünk arról, hogy a gyülekezet elkezd meghalni lelkiileg, mert mindkét csúszásban elveszíti ezt a gyönyörű, kegyelemből fakadó életet.

Egyik irány tehát a törvénykezés, a vallásos öngazolás lejtője. Amikor az történik, hogy elpárolog a szívünkben az Isten szeretetének és irgalmának a nagysága. Elfelejtjük, hogy kegyelemből élünk, kegyelemből lettünk az Ővéi, de megmarad bennünk az Isten igazsága. Elkezdjük magunkat jó keresztény, jó vallásos, jó református embereknek tartani. Ahogy elkezd eltávolodni belőlünk a kegyelemnek a jó íze, a szeretetnek a valósága, egyre erősebb lesz az, hogy a törvényekhez márpedig ragaszkodni kell! A törvényekhez egyébként tényleg ragaszkodni kell! A bűnt Isten utálja – valóban! Az igaz tan megtartása fontos – valóban! De ha a szívben az történik, hogy egyre jobban az igaz ismeretbe kapaszkodunk, közben pedig egyre inkább megvetjük és lenézzük azokat, akik nem igazak, akik bűnösök; ha nem vesszük észre, milyen pusztító ereje van annak, ha a gyülekezetben egyik ember jobbnak gondolja magát a másinál, ha elkezd szétrágni bennünket ez a betegség, ha megjelenik és átjárja a gyülekezetet az összehasonlítás, a kritika, az ítélkezés – akkor elindul az elalvás, a halál. Ha egy gyülekezet egyre inkább csúszik le a lejtőnek ezen az oldalán és ebben él évekig, évtizedekig, akkor a végén egy nagyon rideg, hűvös, törvénykező

közösségé lesz, aki abszolút nem tölti be a küldetését. Ha valaki bejön egy ilyen közösségbe, az azt érzi, hogy ez a vallás taszító, nekem nem kell. A legtöbb nem keresztény ember ma azt gondolja, hogy a kereszténység ez: törvénykezés, vallásosság, öngazság Krisztus igazsága helyett.

A legtöbben persze nem ilyenek vagytok. Egyéneken megjelenik ez, de a közösségünk, ha csúszik, akkor hajlamosabb a másik irányba csúszni. Az önmegvalósítás, szabadosság irányába. Erre sem kell büszkének lenni! Mert a hegy másik oldalán az csúszik lefelé, aki elkezd elengedni Isten igazságát, a bűn felett való ítéletet, haragját és utálatát, és csak az Isten szeretetéről meg az elfogadásáról szeretne tudni. Ha az előző oldalon egy olyan Isten-kép jelenik meg, aki kegyetlen, rideg, távoli, szeretetlen; akkor itt pedig megjelenik az erőtelen, ámde nagyon jószándékú nagyapó, akinek minden úgy jó, ahogy van, mert se nem lát, se nem hall, de nagyon szeret. De a mi Istenünk nem ilyen Isten! Egy ilyen nagyapó-isten nem küzdött volna évezredekken keresztül szövetségi hűségével Izraelért, meg azért, hogy helyreállítsa ezt a világot! Ha egy gyülekezetben egyre több embernek a szíve tér el ebben az irányban a kegyelemtől, akkor könnyen lehet, hogy nagyon jó a hangulat és nagyon nagy az elfogadás, de mélyebb kérdésekről itt sem esik szó. A másik oldalon, a törvénykezésben azért nem esik szó mélyebb kérdésekről, mert mindenki képmutató lesz. Itt meg azért nem, mert mindenki attól fél, hogy „ki vagyok én, hogy beleszóljak a másinak az életébe?” Mi van emögött? A kultúra, az önmegvalósítás szent és sérthetetlen bálványa, amitől annyira félünk, hogy nem mondunk ki igeneket és nemeket, nem szembesíthetünk a bűnnel és Istentől való elfordulással, mert mindenki úgy hisz, ahogy neki jó; és mindenki azt válogatja ki az Evangéliumból, ami neki tetszik. Ez a szabadosság.

A törvénykező gyülekezet nem tölti be a küldetését, mert teljesen elfordul a világtól, nincs köztük Krisztus, egyre halottabb az egész, nem vonzó. A szabadossá lett gyülekezet pedig lehet nagyon vonzó, de ez meg semmiben nem különbözik a világtól, mert ugyanúgy él, ugyanaz történik benne, mint a körülötte lévő világban. A lelki halál két oldala. Nincs küldetés.

3. Mire hív ez bennünket?

Először egyénileg. Mivel mindannyiunknál a személyiségünk, a neveltetésünk, sok egyéb dolog miatt van egy tendencia, hogy melyik irányba vagyunk hajlamosak lecsúszni a hegyről, pontosan tudnod kell, hogy téged személyesen inkább az öngazolás, vallásosság, képmutatás, kritika, ítélkezés; vagy pedig a szabadosság, a relativizmus, a „minden jó úgy, ahogy van” típusú lelki halál fenyeget. Ezt értened kell! Egészen konkrétan ez téged most egyénileg Isten előtti bűnbánatra hív! Valljad meg az öngazságod, ha ezen az oldalon vagy! Nézzél rá, hogy hogyan veted meg a többit a szívedben, és kérj bocsánatot! Nézz rá, hogy te már rég nem úgy gondolkozol magadról, mint aki kegyelemre szorulsz, mert te már önmagadban hiszel, és azt gondolod, hogy te már elég jó vagy avval, amivel vagy; és térj meg az igazságodból, térj meg a jóságodból, térj meg a vallásosságodból, mert ez megöl! Ha pedig a másik oldalon csúszol, és pontosan tudod, mely pontokon írod fölül Isten törvényét, mert ismered azt, csak nem akarsz úgy élni; és állandóan magadat biztatod, hogy az Isten szerető, elfogadó, mert az Isten (ezt nem mondod, de így gondolod) egy nagyapó; térj meg abból, amiben pontosan tudod, hogy nem az Isten törvénye szerint jársz, és térj meg abból, hogy egy olcsó és híg szeretettel az Isten igazságát eltörlöd! A bölcs ember tudja, hogy melyik ponton tér el a kegyelemtől.

Másodszor közösségileg. Mint gyülekezet nézzünk bele ebbe a képbe! Mondtam korábban: egyik véglet sem igaz. Nem az a cél, hogy azt mondjuk: nálunk minden halott, vagy azt: minden rendben van. Ehelyett keressük azt őszintén az ige tükrében, mire hív minket Isten! Azt gondolom, hogy jelenleg a gazdagréti gyülekezetet nem annyira a törvénykezés (egyéneket igen), de az egész gyülekezetet sokkal inkább a szabadosság és a relativizmus fenyegeti. Egy nagyvárosban élünk, és a városi kultúrában hihetetlen

erőteljesen hat a relativizmus és a szabadosság. Mindannyiunkat erőteljesen formál és meghatároz a kultúra, és a jelen kultúra ilyen módon tart nyomás alatt bennünket. A mai kor alapvető üzenete, hogy az életed végső célja, hogy boldog légy, olyan módon, ahogyan azt te gondolod. Igazi záloga a boldogságnak önmagad teljes felszabadítása, a tökéletes függetlenség. Nemrég fogalmazta ezt meg nagyon erőteljesen egy színész. Nem török pálcát fölöttem, nem is mondom ki a nevét. A negyedik válása után nagyon pontosan fogalmazza meg a mai kornak ezt az üzenetet. A házassági elválásáról beszélve mondja: *„a körülöttem élőknek ezt nem mindig könnyű elfogadni, de nekem nagyon fontos, hogy én független vagyok mindentől és mindenkitől. Egyedül a függetlenségtől vagyok függő. De ennek köszönhetően soha nem történt velem olyan az életemben, hogy benne kellett volna maradjak egy rossz élethelyzetben, mert függök valakitől.”*

Miért mondom, hogy a szabadosság, az öngizság lejtője fenyeget bennünket? Azért, mert az Istennel való kapcsolatot nagyon sokan ma pontosan az abszolút boldogság keresésének, az abszolút függetlenségnek a fényében élik. „Isten azért van, hogy az én vágyaimat betöltse.” Ezért nagyon sokan közületek, amikor nehézségek jönnek, könnyen otthagyjátok Istent. Meghív a szívetekben az Isten iránti szeretet. Nem küszködtek vele a nehézségekben, fel vagytok háborodva. Emögött ez az üzenet van, ami mindenhol körülvesz bennünket, a színész is ezt teszi elénk. De ez az üzenet kőkeményen rombolja az erőnket, állhatatosságunkat és a kitartásunkat, hogy megálljunk pl. a házasságban. Sokat beszélünk erről: a házassági szövetség az egyik olyan terület, ahol a szabadságnak, a függetlenségnek, mint végső életcélnak a megfogalmazása ilyen hamis módon megjelenik. A szabadságvágy, a függetlenségnek, az önző boldogságvágy ez a hamis üzenete, amit a világ diktál, kőkeményen rombolja a hűséget. Miért? Mert a rossz élethelyzetből ki fogok jönni. Nagyon nehéz megmondani, hogy mi az, hogy rossz élethelyzet. Ki mondja meg, ha nem az az Isten, aki szerető, szövetséges hűséggel hozta létre a világot, ebben hordoz bennünket, és ennek a jeleként alkotta a házasságot?

Mindez végül két dologra hív bennünket. Az első: ha úgy vagy itt, hogy tudod, hogy nem vagy még hívő, egészen mélyen tedd fel a kérdést a kiindulópontból! Szerinted miről szól az élet? Arról, hogy egyszer egy hálnak véletlenül olyan uszonya lett, amely lábbá alakult? Ha valóban nincs egy felsőbb értelem, szeretet az élet mögött, akkor tényleg nem szól az egész másról, mint önmagam egyéni függetlenségéről és boldogságáról, ráadásul azt is nekem kell kitalálni és felépíteni, és akkor végleg egyedül maradtam a világmindenségben. Tekints rá: valóban azt gondolod-e, hogy ez az élet, és eszerint is akarod élni az életedet? Vagy pedig látva azt, hogy létezik egy egészen másféle magyarázat arra, miről szól és hogyan áll fel a világ, felteszed ezt a kérdést: „nem lehet ez az én történetem azáltal, hogy Isten Krisztusban magához hív? Nem ad ez sokkal inkább magyarázatot arra, miért is van bennem akkora vágy a szeretetre? Miért fáj, ha nem szeretnek? Honnan jön ez az egész szeretet-kérdés, ha minden csak kémia, és evolúció, és ha nincs mögötte semmi több?” Ez egy nagyon komoly meghívás. Gondolkozz el az életed alapjairól, tekints rá, hova juttat el téged a világ, és hová juttat el Krisztus ezen az úton!

Másodsor, mint a szárdísi gyülekezethez, hozzánk is szól az üzenet: vannak közöttetek néhányan, akik tisztán tartották a ruhájukat. Ha ide tartozol, nem vagy jobb másoknál, hanem egyszerűen csak nagyobb a felelősséged, hogy Ezékielhez hasonlóan folyamatosan kérd Istent: „jőjj, Lélek, újíts meg! Jőjj Szentlélek, adj reménységet!” Pislákol a szívetekben ennek a tüze, parazsa? Tartsatok ki ebben az imádságban és kérjétek a Lelket, hogy leszálljon ránk, megújítson és megszépítsen bennünket, hogy egyre jobban betöltsük a küldetést, amit Istentől kaptunk!

Ámen

(Lovas András)